

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 2ας Σεπτεμβρίου 2015*

«Προδικαστική παραπομπή — Οδηγία 94/19/EK — Παράρτημα I, σημείο 7 — Σύστημα εγγύησης των καταθέσεων — Εξαίρεση ορισμένων καταθετών από το σύστημα εγγύησης των καταθέσεων — Εξαίρεση ενός “διευθύνοντος”»

Στην υπόθεση C-127/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε το Augstākā Tiesa (Λεττονία) με απόφαση της 12ης Μαρτίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 18 Μαρτίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Andrejs Surmačs

κατά

Finanšu un kapitāla tirgus komisija,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους R. Silva de Lapuerta, πρόεδρο τμήματος, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev, J. L. da Cruz Vilaça (εισηγητή) και K. Λυκούργο, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Mengozzi

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο A. Surmačs αυτοπροσώπως,
- η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους I. Kalniņš και L. Skolmeistare,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Sauka και K.-P. Wojcik,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Μαρτίου 2015,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η λεττονική.

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του παραρτήματος I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 135, σ. 5), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/14/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009 (ΕΕ L 68, σ. 3, στο εξής: οδηγία 94/19).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ του A. Surmačs και της Finanšu un kapitāla tirgus komisija (επιτροπή οικονομικών και κεφαλαιαγοράς, στο εξής: FKTK), με αντικείμενο την άρνηση της τελευταίας να αναγνωρίσει τον A. Surmačs ως καταθέτη που δικαιούται την προβλεπόμενη από την οδηγία 94/19 εγγύηση.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η οδηγία 94/19 καταργήθηκε με την οδηγία 2014/49/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων (ΕΕ L 173, σ. 149). Δεδομένου ότι η κατάργηση αυτή ίσχυσε στις 4 Ιουλίου 2015, η διαφορά της κύριας δίκης εξακολουθεί να διέπεται από την οδηγία 94/19.
- 4 Η πρώτη, η δέκατη έκτη και η δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 94/19 έχουν ως εξής:

«εκτιμώντας ότι, σύμφωνα με τους στόχους της Συνθήκης, πρέπει να προαχθεί η αρμονική ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε ολόκληρη την Κοινότητα με την εξάλειψη όλων των περιορισμών του δικαιώματος εγκαταστάσεως και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και με την ταυτόχρονη ενίσχυση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και της προστασίας των αποταμιευτών·

[...]

[εκτιμώντας] ότι, αφενός, το ελάχιστο ύψος εγγύησης της παρούσας οδηγίας δεν πρέπει να αφήνει απροσπάτευτο μεγάλο μέρος των καταθέσεων προς όφελος τόσο της προστασίας των καταναλωτών όσο και της σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος· ότι, αφετέρου, δεν θα ήταν σκόπιμο να επιβάλλεται σε όλη την Κοινότητα επίπεδο προστασίας, το οποίο ενδέχεται, σε ορισμένες περιπτώσεις, να έχει ως αποτέλεσμα να ενθαρρύνει την επισφαλή διοίκηση των πιστωτικών ιδρυμάτων· ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη το κόστος της χρηματοδότησης των συστημάτων· ότι φαίνεται εύλογο να καθοριστεί το εναρμονισμένο ελάχιστο ύψος της εγγύησης σε 20 000 [ευρώ]· ότι θα είναι ενδεχομένως αναγκαίες περιορισμένες μεταβατικές ρυθμίσεις προκειμένου τα συστήματα να συμμορφωθούν προς το ποσό αυτό·

[...]

[εκτιμώντας] ότι, όταν ένα κράτος μέλος κρίνει ότι ορισμένες ειδικώς απαριθμούμενες κατηγορίες καταθέσεων ή καταθετών δεν χρειάζονται ιδιαίτερη προστασία, πρέπει να μπορεί να τις εξαιρεί από την εγγύηση που προσφέρουν τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων·

[...]».

- 5 Κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της οδηγίας 94/19:

«Κάθε κράτος μέλος φροντίζει να συσταθούν και να αναγνωριστούν επίσημα στο έδαφός του ένα ή περισσότερα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων. [...]»

- 6 Το άρθρο 7, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας αυτής όριζε τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι το ποσό για την κάλυψη του συνόλου των καταθέσεων κάθε καταθέτη ορίζεται τουλάχιστον σε 50 000 EUR εφόσον οι καταθέσεις καθίστανται μη διαθέσιμες.

[...]

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι ορισμένοι καταθέτες ή ορισμένες καταθέσεις εξαιρούνται από την εγγύηση ή ότι η παρεχόμενη εγγύηση είναι χαμηλότερη. Ο κατάλογος αυτών των εξαιρέσεων περιλαμβάνεται στο παράρτημα I.»

- 7 Το παράρτημα I της προμνησθείσας οδηγίας απαριθμούσε τον κατάλογο των εξαιρέσεων του άρθρου 7, παράγραφος 2, αυτής. Μεταξύ των καταθέσεων που μπορούσαν επομένως να εξαιρεθούν από την εγγύηση περιλαμβάνονταν, στο σημείο 7 του παραρτήματος αυτού, εκείνες των «διοικητικών στελεχών, των διευθυνόντων, των εταίρων που ευθύνονται προσωπικά, των εταίρων που κατέχουν τουλάχιστον το 5 % του κεφαλαίου του πιστωτικού ιδρύματος, των προσώπων που είναι επιφορτισμένα με το νομικό έλεγχο των λογαριασμών του πιστωτικού ιδρύματος καθώς και των καταθετών που έχουν τις ίδιες ιδιότητες σε άλλες εταιρείες του ίδιου ομίλου».

- 8 Ομοίως, το παράρτημα I, σημείο 8, της οδηγίας 94/19 όριζε ότι μπορούσαν να εξαιρεθούν από την εγγύηση «[κ]αταθέσεις στενών συγγενών και τρίτων που ενεργούν για λογαριασμό των καταθετών τους οποίους αναφέρει το σημείο 7».

Η λεττονική νομοθεσία

- 9 Η οδηγία 94/19 μεταφέρθηκε στο λεττονικό δίκαιο με τον Νόμο περί εγγυήσεως των καταθέσεων (Noguldījumu garantiju likums). Το ταμείο εγγυήσεως των καταθέσεων σχηματίζεται από τις εισφορές των προσώπων που μνημονεύονται στο άρθρο 7. Δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 7, του εν λόγω νόμου, τη διαχείριση του ταμείου αυτού εγγυήσεως αναλαμβάνει η FKTK.
- 10 Το άρθρο 17, παράγραφος 4, του ίδιου νόμου προβλέπει ότι το εν λόγω ταμείο δεν οφείλει να εγγυάται την καταβολή αποζημιώσεως όσον αφορά τις «καταθέσεις των μετόχων πιστωτικού ιδρύματος που έχουν ειδική συμμετοχή σε αυτό, του προέδρου και των μελών του εποπτικού συμβουλίου ή του διοικητικού συμβουλίου, του διευθυντή της υπηρεσίας εσωτερικού λογιστικού ελέγχου, του ελεγκτή της επιχειρήσεως και άλλων μισθωτών του πιστωτικού ιδρύματος που είναι επιφορτισμένοι με τον σχεδιασμό, τη διεύθυνση και τον έλεγχο της δραστηριότητάς του και φέρουν τη σχετική ευθύνη».

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 11 Στις 21 Νοεμβρίου 2011, η FKTK εξέδωσε την υπ' αριθ. 278 απόφαση περί της παύσεως παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών εκ μέρους της εταιρείας Latvijas Krājbanka (στο εξής: τράπεζα). Κατά το χρονικό αυτό σημείο, ο A. Surmačs κατείχε στην εν λόγω τράπεζα τη θέση του αντιπροέδρου, αρμοδίου για υποθέσεις διεθνούς και χρηματοπιστωτικού δικαίου. Από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι ο A. Surmačs ήταν ο άμεσα υφιστάμενος του προέδρου του διοικητικού συμβουλίου και ότι ήταν και ο ίδιος μέλος του οργάνου αυτού προτού οριστεί αντιπρόεδρος, θέση που κατείχε κατά τον χρόνο της αποφάσεως αυτής της FKTK.

- 12 Με απόφαση της 5ης Ιανουαρίου 2012, η FKTK διαπίστωσε ότι, λόγω της θέσεως που κατείχε στην τράπεζα, ο A. Surmačs δεν ήταν δυνατόν να εκληφθεί ως καταθέτης καλυπτόμενος από την εγγύηση που προβλέπει ο νόμος περί εγγυήσεως των καταθέσεων. Η απόφαση αυτή βασιζόταν στο άρθρο 17, παράγραφος 4, του προμνησθέντος νόμου, δυνάμει του οποίου την εγγύηση αυτή δεν μπορεί να δικαιούται μισθωτός πιστωτικού ιδρύματος ο οποίος είναι υπεύθυνος για τον σχεδιασμό, τη διεύθυνση και τον έλεγχο της δραστηριότητας του ιδρύματος αυτού.
- 13 Αμφισβητώντας το βάσιμο της αποφάσεως αυτής της FKTK καθότι η θέση που κατείχε στην τράπεζα ήταν, στην πραγματικότητα, τιμητική, χωρίς καμία εξουσία λήψεως αποφάσεων, ο A. Surmačs άσκησε προσφυγή ενώπιον του Administratīvā apgabaltiesa (περιφερειακό διοικητικό δικαστήριο) η οποία απορρίφθηκε από το τελευταίο με απόφαση της 24ης Απριλίου 2013.
- 14 Ο A. Surmačs άσκησε αίτηση αναιρέσεως κατά της αποφάσεως του Administratīvā apgabaltiesa ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, προβάλλοντας, ουσιαστικώς, ότι εάν είχαν εξετασθεί ενδελεχώς οι υποχρεώσεις, τα δικαιώματα και οι ευθύνες που άπτονται της θέσεως του αντιπροέδρου, θα είχε καταδειχθεί ότι δεν είχε την εξουσία να λαμβάνει δεσμευτικές αποφάσεις ούτε να επηρεάζει τη δραστηριότητα της τράπεζας. Επιπλέον, κατά τον A. Surmačs, το Administratīvā apgabaltiesa εφάρμοσε τον νόμο περί εγγυήσεως των καταθέσεων χωρίς να λάβει υπόψη το άρθρο 7, παράγραφος 2, και το παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19.
- 15 Η FKTK υποστηρίζει, ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ότι τα καθήκοντα που ασκούσε ο A. Surmačs στην τράπεζα κατά τον χρόνο της αποφάσεως που μνημονεύθηκε στη σκέψη 11 της παρούσας αποφάσεως εμπίπτουν στην εξαίρεση που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 4, του νόμου περί εγγυήσεως των καταθέσεων και ότι έπρεπε να θεωρηθεί ως «διευθύνων», κατά την έννοια του παραρτήματος I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19. Επιπλέον, κατά την FKTK, για τους σκοπούς της εξαίρεσεως από την εγγύηση, πρέπει να ληφθούν υπόψη όχι μόνον οι εξουσίες που είχαν επισήμως ανατεθεί στον A. Surmačs, αλλά, επίσης, η επιρροή που αυτός μπορούσε να ασκεί, έστω και άτυπα, στη δραστηριότητα της τράπεζας.
- 16 Υπ' αυτές τις συνθήκες, το Augstākās tiesa (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Πρέπει το σημείο 7 του παραρτήματος I της οδηγίας 94/19/EΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγυήσεως των καταθέσεων, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι είναι εξαντλητική η περιεχόμενη σε αυτό απαρίθμηση των προσώπων που δύνανται να θεωρηθούν ως πρόσωπα που συνδέονται με συγκεκριμένο πιστωτικό ίδρυμα, στα οποία πρέπει να μην αναγνωριστεί το δικαίωμα λήψεως εγγυημένης αποζημιώσεως;
- 2) Μπορεί να θεωρηθεί ως διευθύνων πιστωτικό ίδρυμα ή ως άλλο από τα πρόσωπα που αναφέρει το σημείο 7 του παραρτήματος I της οδηγίας 94/19 πρόσωπο το οποίο, σύμφωνα με την περιγραφή της θέσεώς του, έχει το δικαίωμα σχεδιασμού, συντονισμού και εποπτείας κλάδου δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος ή ασκήσεως ενός καθήκοντος, όχι όμως της δραστηριότητας του πιστωτικού ιδρύματος στο σύνολό του, αλλά το οποίο δεν έχει τη δυνατότητα να δίνει εντολές ή να λαμβάνει δεσμευτικές αποφάσεις για άλλα πρόσωπα; Πρέπει να ληφθεί υπόψη το αντικείμενο του συγκεκριμένου κλάδου δραστηριότητας ή το περιεχόμενο του συγκεκριμένου καθήκοντος;
- 3) Πρέπει το σημείο 7 του παραρτήματος I της οδηγίας 94/19 να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι τα κράτη μέλη δύνανται να αρνηθούν να καταβάλουν την εγγυημένη αποζημίωση σε πρόσωπο το οποίο, σύμφωνα με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που εκτίθενται στην περιγραφή της θέσεώς του, δεν μπορεί να θεωρηθεί διευθυντικό στέλεχος, ασκεί όμως εν τοις πράγμασι σημαντική επιρροή στις αποφάσεις των διευθυντικών στελεχών του πιστωτικού ιδρύματος ή των προσώπων που ευθύνονται προσωπικά έναντι του εν λόγω ιδρύματος; Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να ληφθεί υπόψη η αμιγώς άτυπη επιρροή που απορρέει από το κύρος του προσώπου, την τεχνογνωσία και τις γνώσεις του σχετικά με τη δραστηριότητα του πιστωτικού ιδρύματος;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 17 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον οι καταθέσεις, οι οποίες εξαιρούνται δυνάμει του παραρτήματος I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19, απαριθμούνται εξαντλητικώς στην εν λόγω διάταξη, με αποτέλεσμα να μην μπορούν τα κράτη μέλη να προβλέπουν, στο εσωτερικό τους δίκαιο, άλλες κατηγορίες καταθετών στους οποίους να έχει εφαρμογή η εξαίρεση από την εγγύηση των καταθέσεων.
- 18 Πρέπει, καταρχάς, να επισημανθεί ότι η δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 94/19 προβλέπει ότι ορισμένες κατηγορίες καταθέσεων ή καταθετών μπορούν να εξαιρούνται από το σύστημα εγγυήσεως. Κατά το γράμμα της αιτιολογικής αυτής σκέψεως, τέτοιες καταθέσεις ή τέτοιοι καταθέτες πρέπει να απαριθμούνται ειδικώς.
- 19 Συναφώς, το άρθρο 7, παράγραφος 2, της οδηγίας 94/19 εξουσιοδοτεί τα κράτη μέλη να εξαιρούν ορισμένες κατηγορίες καταθετών ή ορισμένα είδη καταθέσεων από την εγγύηση ή να τους παρέχουν χαμηλότερη εγγύηση και διευκρινίζει ότι ο κατάλογος των εν λόγω εξαιρέσεων περιλαμβάνεται στο παράρτημα I της οδηγίας αυτής. Ουδόλως, όμως, προκύπτει από το γράμμα της διατάξεως αυτής ότι η προμνησθείσα απαρίθμηση έχει ενδεικτικό χαρακτήρα ούτε ότι τα κράτη μέλη δύνανται να επεκτείνουν τις προβλεπόμενες στο παράρτημα I κατηγορίες καταθέσεων και καταθετών.
- 20 Εν συνεχεία, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στην από 4 Ιουνίου 1992 αιτιολογική έκθεση της προτάσεως της [COM(92) 188 τελικό, ΕΕ C 163, σ. 6], βάσει της οποίας εκδόθηκε η οδηγία 94/19, η Επιτροπή επισήμανε σαφώς, στη σελίδα 18 της εκθέσεως αυτής, ότι ο κατάλογος των εξαιρέσεων από το σύστημα εγγυήσεως που προβλέπονται στο παράρτημα I «είναι περιοριστικός και τα κράτη μέλη μπορούν να εξαιρέσουν από την εγγύηση μόνο τα ιδρύματα και τους μεμονωμένους καταθέτες που αναφέρονται σε αυτόν», οιαδήποτε δε άλλη εξαίρεση είναι αντίθετη προς την οδηγία.
- 21 Τέλος, από την πρώτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 94/19 προκύπτει ότι με αυτήν επιδιώκεται διπλός σκοπός ο οποίος συνίσταται στην προστασία των αποταμιευτών σε περίπτωση μη διαθεσιμότητας των καταθέσεων στα πιστωτικά ιδρύματα και στην ενίσχυση της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος.
- 22 Για τον σκοπό αυτό, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής καλεί τα κράτη μέλη να φροντίσουν να συσταθούν στο έδαφός τους ένα ή περισσότερα συστήματα εγγυήσεως των καταθέσεων. Τα συστήματα αυτά πρέπει, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας, να διασφαλίζουν ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας για κάθε καταθέτη, ύψους 50 000 ευρώ.
- 23 Κατά παρέκκλιση από τον κανόνα αυτό, το άρθρο 7, παράγραφος 2, και το παράρτημα I της οδηγίας 94/19 παρέχουν στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εξαιρούν από την εγγύηση ορισμένες καταθέσεις ή ορισμένους καταθέτες.
- 24 Δεδομένου ότι οι κατηγορίες που προβλέπονται στο παράρτημα I της οδηγίας 94/19 συνιστούν εξαίρεση από τον γενικό κανόνα του άρθρου 3 της εν λόγω οδηγίας, πρέπει να ερμηνεύονται συσταλτικώς (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση Fastweb, C-19/13, EU:C:2014:2194, σκέψη 40).
- 25 Εντούτοις, όπως ανέφερε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 35 των προτάσεών του, οι κατηγορίες που αναφέρει το παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19 για τον προσδιορισμό των καταθέσεων ή των καταθετών που εξαιρούνται από την εγγύηση πρέπει να καθορίζονται από λειτουργικής απόψεως. Κατά συνέπεια, η εξαίρεση από την εγγύηση των καταθέσεων εφαρμόζεται σε πρόσωπα που ασκούν καθήκοντα τα οποία μπορούν να εκληφθούν, λαμβανομένων υπόψη του εθνικού δικαίου και της

εμπορικής πρακτικής στο κράτος μέλος, ως εμπίπτοντα στις έννοιες του εν λόγω σημείου του παραρτήματος αυτού, ανεξαρτήτως της ίδιας της ονομασίας των ασκούμενων καθηκόντων, κάτι που απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

- 26 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθεισών σκέψεων, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι καταθέσεις οι οποίες εξαιρούνται δυνάμει του παραρτήματος I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19 απαριθμούνται εξαντλητικώς στην εν λόγω διάταξη, με αποτέλεσμα να μη δύνανται τα κράτη μέλη να προβλέπουν, στο εσωτερικό τους δίκαιο, άλλες κατηγορίες καταθετών που δεν εμπίπτουν, από την άποψη των ασκούμενων καθηκόντων, στις έννοιες που απαριθμεί το ίδιο αυτό σημείο, προκειμένου να έχει εφαρμογή σε αυτούς η εξαίρεση από την εγγύηση των καταθέσεων.

Επί του δεύτερου και επί του τρίτου ερωτήματος

- 27 Με το δεύτερο και με το τρίτο ερώτημά του, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί κατά πόσον το παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19 έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν από την προβλεπόμενη στην οδηγία αυτή εγγύηση ορισμένα πρόσωπα, ως ασκούντα διευθυντικά καθήκοντα ή ως εμπίπτοντα σε μία από τις λοιπές κατηγορίες του ανωτέρω σημείου 7, λόγω της θέσεως που αυτά κατέχουν εντός του οικείου πιστωτικού ιδρύματος, όπως εκείνη που κατείχε ο προσφεύγων της κύριας δίκης.
- 28 Συναφώς, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, προκειμένου να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά, επίσης, και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση *Rosselle*, C-65/14, EU:C:2015:339, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία). Το ιστορικό θεσπίσεως μιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης μπορεί επίσης να προσφέρει στοιχεία κρίσιμα για την ερμηνεία της (απόφαση *Inuit Tapiriit Kanatami* κ.λπ. κατά Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, C-583/11 P, EU:C:2013:625, σκέψη 50).
- 29 Πρέπει, καταρχάς, να σημειωθεί ότι το κατά γράμμα περιεχόμενο της επίμαχης διατάξεως αυτό καθαυτό δεν καθιστά δυνατή την απάντηση στα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου. Πράγματι, το παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19 απαριθμεί απλώς και μόνον τις κατηγορίες των καταθετών που μπορούν να εξαιρεθούν από την εγγύηση, χωρίς να παρέχει συμπληρωματικές ενδείξεις σε σχέση με τους λόγους που δικαιολογούν τις εξαιρέσεις αυτές ή τα καθήκοντα και τις αρμοδιότητες που πρέπει να ασκούν οι καταθέτες αυτοί προκειμένου να εμπίπτουν στην εξαίρεση που καθιερώνει η εν λόγω διάταξη. Τέτοιες διευκρινίσεις δεν προκύπτουν ούτε από άλλες διατάξεις της οδηγίας 94/19.
- 30 Όσον αφορά, εν συνεχεία, τους σκοπούς της οδηγίας 94/19, πρέπει να υπομνησθεί ότι η ρύθμιση αυτή αποσκοπεί, μεταξύ άλλων, κατά την πρώτη της αιτιολογική σκέψη, στην προστασία των αποταμιευτών στο πλαίσιο των εννόμων σχέσεων τους με πιστωτικά ιδρύματα. Συγκεκριμένα, μη διαθέτοντας, στις περισσότερες περιπτώσεις, τις πληροφορίες ή τις απαραίτητες ικανότητες προκειμένου να αξιολογήσουν την πραγματική οικονομική κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος με το οποίο συναλλάσσονται, οι αποταμιευτές δεν είναι σε θέση να αξιολογήσουν τους κινδύνους αφερεγγυότητας των ιδρυμάτων αυτών.
- 31 Ως προς τούτο, η δέκατη όγδοη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 94/19 προβλέπει ότι μόνον οι καταθέτες οι οποίοι «δεν χρειάζονται ιδιαίτερη προστασία» μπορούν να εξαιρούνται από την εγγύηση εκ μέρους των κρατών μελών.
- 32 Τέλος, όσον αφορά το ιστορικό θεσπίσεως της οδηγίας 94/19, πρέπει να υπομνησθεί ότι η αιτιολογική έκθεση της προτάσεως της Επιτροπής αναφέρει [COM(92) 188 τελικό], αφενός, στη σελίδα 2, ότι η οδηγία αυτή αποσκοπεί στην προστασία των καταθετών «των οποίων οι οικονομικές γνώσεις είναι εξαιρετικά περιορισμένες για να τους επιτρέψουν να διακρίνουν τα εύρωστα από τα λιγότερο εύρωστα πιστωτικά ιδρύματα» και, αφετέρου, στη σελίδα 18, ότι ορισμένοι από τους καταθέτες που

μνημονεύονται στο παράρτημα I μπορούν να εξαιρούνται από την εγγύηση διότι «δύσκολα μπορούν να θεωρηθούν ως χρήζοντες προστασίας λόγω της απειρίας τους ή της οικονομικής τους αδυναμίας». Επομένως, γίνεται προφανής αναφορά στα άτομα τα οποία αφορά το παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19.

- 33 Εκ των ανωτέρω σκέψεων προκύπτει ότι η προαιρετική εξαίρεση των καταθετών που απαριθμούνται στο προμνησθέν σημείο του παραρτήματος I της οδηγίας 94/19 βασίζεται στην παραδοχή ότι τα πρόσωπα αυτά διαθέτουν, κατ' αρχήν, ένα τέτοιο επίπεδο ικανοτήτων και πληροφοριών σχετικά με το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο εμπιστεύονται τις καταθέσεις τους, το οποίο δεν διαθέτει η πλειοψηφία των καταθετών. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα πρόσωπα τα οποία εμπίπτουν σε μία από τις κατηγορίες που απαριθμούνται στο παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19 μπορούν, δυνάμει της διατάξεως αυτής, να εξαιρούνται από την εγγύηση στο μέτρο που διαθέτουν, λόγω των καθηκόντων που ασκούν εντός του πιστωτικού ιδρύματος ή της σχέσεώς τους με αυτό, ένα επίπεδο πληροφοριών και ικανοτήτων που τους επιτρέπει να αντιλαμβάνονται και να αξιολογούν την πραγματική χρηματοπιστωτική κατάσταση και τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του εν λόγω ιδρύματος.
- 34 Η διαπίστωση αυτή επιρρωννύεται από την εξέταση των λοιπών εξαιρέσεων που προβλέπονται στο παράρτημα I της οδηγίας 94/19. Τουτέστιν, ένας από τους λόγους που δικαιολογούν την προαιρετική εξαίρεση των «στενών συγγενών» και των «τρίτων που ενεργούν για λογαριασμό των καταθετών τους οποίους αναφέρει το σημείο 7» έγκειται στο γεγονός ότι τα πρόσωπα αυτά μπορούν να διαθέτουν τις ίδιες πληροφορίες με εκείνες που διαθέτουν τα πρόσωπα τα οποία απαριθμούνται στο εν λόγω σημείο 7.
- 35 Όσον αφορά την εξέταση μιας περιπτώσεως όπως εκείνης του προσφεύγοντος στην κύρια δίκη υπό το πρίσμα των σκέψεων αυτών, από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι η μοναδική κατηγορία προσώπων του παραρτήματος I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19 στην οποία ενδέχεται αυτός να εμπίπτει είναι εκείνη του «διευθύνοντος».
- 36 Υπό τις συνθήκες αυτές, διαπιστώνεται ότι ένα ευρισκόμενο στην κατάσταση του A. Surmačs πρόσωπο θα μπορούσε να εξαιρεθεί από την εγγύηση που προβλέπει η οδηγία 94/19 εφόσον, λόγω των καθηκόντων που ασκεί, ως διευθύνων πιστωτικού ιδρύματος, ήταν σε θέση να διαθέτει ένα επίπεδο πληροφοριών και ικανοτήτων που να του επιτρέπει να αντιλαμβάνεται και να αξιολογεί την πραγματική χρηματοπιστωτική κατάσταση, καθώς και τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του ιδρύματος αυτού.
- 37 Απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει κατά πόσον, στην κατάσταση πραγμάτων από την οποία ανέκυψε η διαφορά της κύριας δίκης, ο ενδιαφερόμενος διέθετε τις πληροφορίες και τις ικανότητες που αναφέρθηκαν στη σκέψη 33 της παρούσας αποφάσεως και τελούσε στην κατάσταση που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 35 και 36 της αποφάσεως αυτής. Για τον σκοπό αυτό, το εν λόγω δικαστήριο θα πρέπει να συνεκτιμήσει όλες τις κρίσιμες περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης και, μεταξύ άλλων, την περιγραφή της θέσεως που κατείχε ο A. Surmačs, τις δραστηριότητες που πράγματι ασκούσε, καθώς και τη νομική και την πραγματική του σχέση με το διοικητικό συμβούλιο της τράπεζας. Στο πλαίσιο αυτό, το ζήτημα κατά πόσον ο A. Surmačs ήταν υπεύθυνος για το σύνολο των δραστηριοτήτων της τράπεζας ή μόνον για έναν κλάδο ειδικής δραστηριότητας συνιστά ένα μόνο στοιχείο από αυτά που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την προμνησθείσα εξέταση.
- 38 Λαμβανομένων υπόψη των ως άνω σκέψεων, στο δεύτερο και στο τρίτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19 έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν από την προβλεπόμενη στην οδηγία αυτή εγγύηση, ως διευθύνοντες, τα πρόσωπα τα οποία, λόγω της θέσεως που κατέχουν εντός του πιστωτικού ιδρύματος, διαθέτουν, ανεξαρτήτως της ονομασίας της θέσεως αυτής, ένα επίπεδο πληροφοριών και ικανοτήτων που τους επιτρέπει να αξιολογούν την πραγματική χρηματοπιστωτική κατάσταση και τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος.

Επί των δικαστικών εξόδων

- ³⁹ Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Οι καταθέσεις οι οποίες εξαιρούνται δυνάμει του παραρτήματος I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19/EΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/14/EΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 2009, απαριθμούνται εξαντλητικώς στην εν λόγω διάταξη, με αποτέλεσμα να μη δύνανται τα κράτη μέλη να προβλέπουν, στο εσωτερικό τους δίκαιο, άλλες κατηγορίες καταθετών που δεν εμπίπτουν, από την άποψη των ασκούμενων καθηκόντων, στις έννοιες που απαριθμεί το ίδιο αυτό σημείο, προκειμένου να έχει εφαρμογή σε αυτούς η εξαίρεση από την εγγύηση των καταθέσεων.
- 2) Το παράρτημα I, σημείο 7, της οδηγίας 94/19, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/14, έχει την έννοια ότι τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρούν από την προβλεπόμενη στην οδηγία αυτή εγγύηση, ως διευθύνοντες, τα πρόσωπα τα οποία, λόγω της θέσεως που κατέχουν εντός του πιστωτικού ιδρύματος, διαθέτουν, ανεξαρτήτως της ονομασίας της θέσεως αυτής, ένα επίπεδο πληροφοριών και ικανοτήτων που τους επιτρέπει να αξιολογούν την πραγματική χρηματοπιστωτική κατάσταση και τους κινδύνους που σχετίζονται με τις δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος.

(υπογραφές)